

IR-RABA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Ġenerali) Il-Hin: Siegħa u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din il-karta fiha SITT taqsimiet. L-istudenti huma mitluba jwieġbu t-taqsimiet KOLLHA u jaqraw sew l-istruzzjonijiet għal kull taqsima. L-istudenti għandhom jiktbu t-tweġiba ta' Taqsima F fuq karta separata.

Taqsima A: Aghzel it-tweġiba tiegħek mill-kliem li ġej.

il-politika	soċjali	nazzjonali	sekularizzazzjoni	grupp
unika	tinbidel	il-familja	informali	titgħallem
ir-religjon	ix-xogħol	tolleranza	<i>life long learning</i>	fl-iskola

1. Kull persuna hi _____.
2. Persuna tibda _____ kif għandha ġġib ruhha minn meta titwieled.
3. _____ huwa ffurmat kull meta żewġ persuni jew aktar jingħaqdu flimkien.
4. Identità _____ hi dak kollu li jagħmilna Maltin.
5. Il-gruppi fis-soċjetà mhux kollha l-istess. Is-soċjetà hi magħmula minn klassijiet _____ differenti.
6. _____ hi l-benniena tas-soċjetà.
7. _____ ma nitgħallmux naqraw u niktbu biss.
8. _____ tfisser it-twemmin f'Alla jew f'xi divinità oħra li tmexxik fil-ħajja.
9. _____ hi t-tmexxija ta' post u mhux il-ġlied bejn partit u ieħor.
10. _____ jgħinek taqla' l-flus għall-ħajja ta' kuljum.
11. Maż-żmien is-soċjetà _____ minhabba l-ideat godda li jidhlu fiha.
12. Edukazzjoni _____ tfisser it-tagħlim ta' valuri li persuna tieħu permezz tal-midja u n-nies ta' madwarna.
13. _____ hi meta jibdew jidhlu ideat godda fis-soċjetà li jieħdu post dawk religjużi.
14. It-tagħlim hu proċess tul il-ħajja li jissejjaħ _____.
15. _____ tfisser li tagħti ċans lil haddieħor jesprimi l-opinjoni tiegħu.

(15-il marka)

Taqsima B: Immarka t-tweġiba t-tajba.

1. Soċjalizzazzjoni primarja hi t-tagħlim li niehdu
 - a) fl-ewwel snin fl-iskola primarja
 - b) fl-ewwel snin ta' hajjitna mill-familjari
 - c) minn nies barranin.
2. *Peer group* hu
 - a) grupp tat-talb
 - b) grupp li jqassam il-frott
 - c) grupp li tagħmilha miegħu u jinfluwenzak.
3. Il-lingwa
 - a) hi parti importanti mill-kultura
 - b) mhix parti importanti mill-kultura
 - c) hi eżempju ta' komunikazzjoni non-verbali.
4. F'soċjetà multikulturali
 - a) issib hafna kulturi
 - b) hi parti mill-kultura li l-pulizija jagħtu hafna ċitazzjonijiet
 - c) issib kultura waħda biss.
5. Meta persuna tagħmel parti minn *pressure group*
 - a) ikollha pressjoni għolja
 - b) taħdem ma' grupp
 - c) taħdem biex tbiddel l-ideat tas-soċjetà.
6. Aġenti importanti tas-soċjalizzazzjoni sekondarja huma
 - a) l-edukazzjoni u l-iskejjel
 - b) il-ġenituri
 - c) il-kompjuters.
7. Persuna mhix maħluqa biex
 - a) taħdem
 - b) tmexxi
 - c) tgħix waħidha.
8. Fil-grupp
 - a) għandha dejjem tgħaddi tiegħi
 - b) għandha dejjem tgħaddi tal-kap
 - c) għandna nifthemu biex ikun hemm qbil.
9. Fil-gruppi ta' interess (*interest groups*) jiltaqgħu nies
 - a) li jkollhom hafna flus u għalhekk jaqilgħu hafna interessi
 - b) li jkollhom l-istess passatempi
 - c) biex jagħmlu l-ħsara.
10. Normi huma
 - a) regoli taċ-ċentru taż-żgħażaġh
 - b) regoli ta' grupp, mhux bilfors miktuba
 - c) liġijiet tal-pajjiż.

(10 marki)

Taqsim C: Ghid jekk hux VERU jew FALZ u ghid ghaliex:

1. Fid-dinja tezisti religjon wahda biss. Veru/Falz
Ghaliex? _____
 2. Li tiskarta x-xoghol ma fiha xejn hazin sakemm ma tinqabadx. Veru/Falz
Ghaliex? _____
 3. Stratifikazzjoni soċjali tfisser li titghallem kif iggib ruhek fis-soċjetà. Veru/Falz
Ghaliex? _____
 4. Il-libertà tal-espressjoni hi ċ-ċans li persuna ssemmi l-opinjoni tagħha. Veru/Falz
Ghaliex? _____
 5. *No man is an island* tfisser li hadd ma jista' jghix wahdu. Veru/Falz
Ghaliex? _____
- (10 marki)**

Taqsim D: Aqra din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA.

“Illum il-familja qed taffaċċja hafna sfidi minhabba ċertu influwenzi u bidliet soċjali li qed ihallu impatt fil-ħajja ta’ kull wiehed u wahda minna. Hemm uħud li ma tantx jaraw il-ħajja fil-familja bħala esperjenza sabiħa. Dan ghaliex ikunu qed ibatu minn vjolenza domestika: pereżempju abbuż psikologiku (tgħajjir), fiziku (swat), sesswali (stupri) jew inkella jiġu abbandunati (jithallew wahedhom jew ma jiġux ipprovduti bi bżonnijiet neċessarji biex ikunu jistgħu jghixu ħajja diċenti). Dawn l-abbużi normalment jiġu assoċjati mat-tfal jew in-nisa, iżda dan ma jfissirx li m’hawnx irġiel li qed isofru minn abbużi ta’ vjolenza domestika.”

Silta mehuda minn *Studji Soċjali – Nifmu l-Ġenn tas-Sočjetà* p. 85.

1. Agħti titlu għal din is-silta.

(1 marka)
2. Semmi **ŻEWĠ** tipi ta’ familji li nsibu f’Malta u spjegahom.

(4 marki)
3. Spjega **WAHDA** mill-funzjonijiet bażiċi tal-familja.

(2 marki)

4. Iddeskrivi **TLIET** tibdiliet fil-famlja li sehhehew dan l-ahhar fis-soċjetà Maltija.

(3 marki)

5. X'effetti thallew fuq il-familja meta l-mara bdiet tohroġ taħdem?

(3 marki)

6. Apparti l-problemi li rajna fis-silta hemm ohrajn. X'effetti jhallu fuq il-familja vizzji bhall-abbuż tad-droga u l-alkohol?

(3 marki)

7. X'jista' jagħmel il-Gvern biex jghin lil persuni f'sitwazzjoni bħal din?

(3 marki)

8. Habiba tiegħek għaddejja minn esperjenza ta' abbuż fil-familja. Hi tisthi u tibza' titkellem dwarha. Kif tista' tghinha?

(3 marki)

9. Issib familji li jagħmlu minn kollox biex iżommu l-anzjani d-dar filwaqt li ohrajn jittgħu hom go xi dar tal-anzjani u ma jmorru jarawhom. Xi rwol jista' jkollhom l-anzjani fil-familja?

(3 marki)

(25 marka)

Taqsim E: Wieġeb ERBGHA minn dawn il-mistoqsijiet li ġejjin fid-dettall.

1. Hafna persuni meta ssemmilhom **kultura** jġiġhom f'moħħhom xi opra jew it-teatru ... iżda kultura hi magħmula minn bosta elementi. Iddeskrivi **HAMSA** minn dawn.

(5 marki)
2. F'pajjiż demokratiku kull persuna għandha dritt tagħti l-opinjoni tagħha mingħajr biża' ta' vendikazzjoni jew ritaljazzjoni. Semmi **HAMES** metodi ta' kif persuna tista' tagħti l-opinjoni tagħha.

(5 marki)
3. "Hafna xogħol ma jghoddx għalina għaliex żgur ikun rovina!" Taqbel? Għalfejn persuni f'soċjetà bħal tagħna jridu jaħdmu?

(5 marki)
4. Il-kunsilli lokali mhumie x kumpanija li hi mmirata biex tagħmel profitt miċ-ċitazzjonijiet. Taqbel? Spjega **ERBA'** tipi ta' xogħol li huma responsabbli għalih il-Kunsilli Lokali.

(5 marki)
5. Kif tgħinna s-sistema edukattiva fil-proċess ta' soċjalizzazzjoni? Għalfejn għandna nistudjaw?

(5 marki)

Taqsim F: Aghzel WIEHED minn dawn it-temi u iktib madwar 200 kelma dwar kull komponent ghandu 20 marka.

1. “L-edukazzjoni ma tispicċax malli nispiċċa mill-iskola iżda tkompli tul il-hajja kollha.” Iddiskuti.
2. “Hemm diversi setturi fl-ekonomija Maltija: dak primarju, sekondarju, terzjarju u kwaternarju (ir-raba’ settur).” Iddiskuti billi tispjegahom u agħti eżempji dwarhom.
3. “Ir-religjon ma tfissirx li taqbez quddiem statwa jew tghajjar lil xi hadd. Lanqas ma tfisser li toqtol lil min ma jaqbilx miegħek.” Iddiskuti l-funzjonijiet tar-religjon.
4. “L-Internet, il-laptops u l-*interactive white boards* kollha jghinu biex l-edukazzjoni timxi ’l quddiem.” Iddiskuti.